

Onderwerp Voorkeursalternatief voor regioadvies 'Net op Zee ten Noorden van de Waddeneilanden'
Steller Chris Munneke

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon +316 52 310 855
Datum 27-05-2020

Bijlage(n) 1

Kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Aanleiding

U ontvangt deze brief omdat de minister van Economische Zaken (EZK) in oktober van dit jaar een voorkeursalternatief (VKA) wil selecteren uit de onderzochte tracés voor een nieuwe ondergrondse hoogspanningsverbinding op 220kV wisselstroom tussen een nog te bouwen windpark op zee (naast het bestaande Geminipark) en een hoogspanningsstation in Noord-Nederland.

Het Rijk heeft onze gemeente onlangs de 90% versie van de Integrale Effecten Analyse (IEA) toegezonden met tot doel te komen tot een VKA. Dit document is als bijlage toegevoegd. De regio¹ is reeds betrokken bij het proces; dit wordt ook in deze fase voortgezet. In het bestuurlijk overleg tussen de minister en de regio is op 9 januari 2020 afgesproken dat de regio een gezamenlijk advies formuleert ten aanzien van de keuze voor het VKA.

Met deze brief informeren wij u over het project, het proces om tot een regioadvies te komen, de zaken die voor onze gemeente van belang zijn bij de selectie van het VKA en onze voorlopige voorkeur.

Proces totstandkoming regioadvies

Het regioadvies dient uiterlijk 11 september 2020 kenbaar te worden gemaakt aan het Rijk. De regio is gezamenlijk verantwoordelijk voor het opstellen van dit advies. Bureau Berenschot begeleidt als onafhankelijk procesbegeleider de partijen bij het proces om tot een gedragen advies te komen.

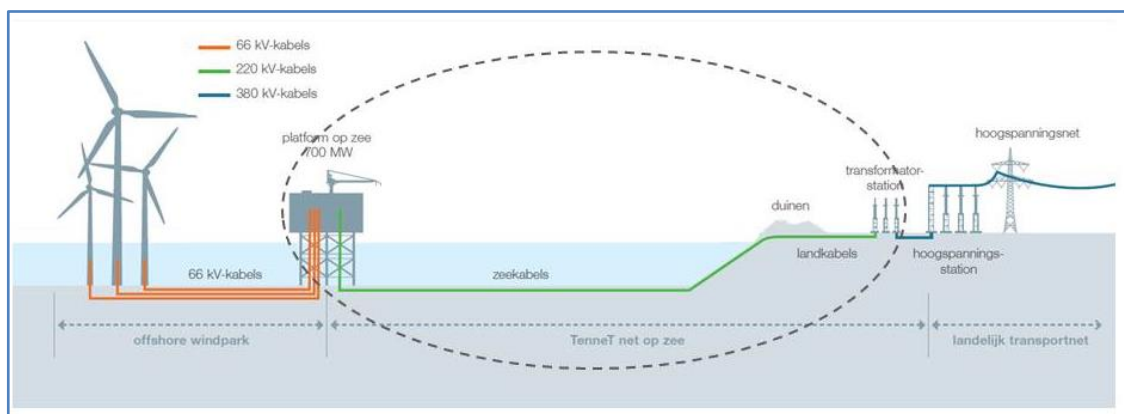
De inbreng van de gemeente Groningen op het regioadvies wordt eind mei naar de procesbegeleider gestuurd. De zaken die voor onze gemeente van belang zijn bij de selectie van een VKA, kunt u lezen in deze brief.

¹ De regio bestaat uit de volgende partijen: gemeenten Noardeast Fryslân, Dantumadiel, Tytsjerksteradiel, Achtkarspelen, Ameland, Schiermonnikoog, Het Hogeland, Westerkwartier en Groningen, wetterskip Fryslân, waterschap Noorderzijlvest en de provincies Fryslân en Groningen.

De procesbegeleider stelt een concept regioadvies op dat gebaseerd is op de inbreng van alle regiopartijen. Naar verwachting kunnen wij in juni het concept regioadvies aan uw raad toezenden. Wij vragen u om uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken en mee te geven aan ons college. Uiterlijk begin september kan ons college naar verwachting het definitieve regioadvies vaststellen.

Het project in het kort

Het project 'Net op Zee Ten Noorden van de Waddeneilanden' (hierna NOZ TNW) heeft tot doel om het nieuwe windenergiegebied Ten noorden van de Waddeneilanden (TNW) aan te sluiten op het Nederlandse hoogspanningsnet. Het windenergiegebied TNW levert een vermogen van circa 700MW. TenneT is initiatiefnemer van het aanleggen en beheren van het NOZ TNW.

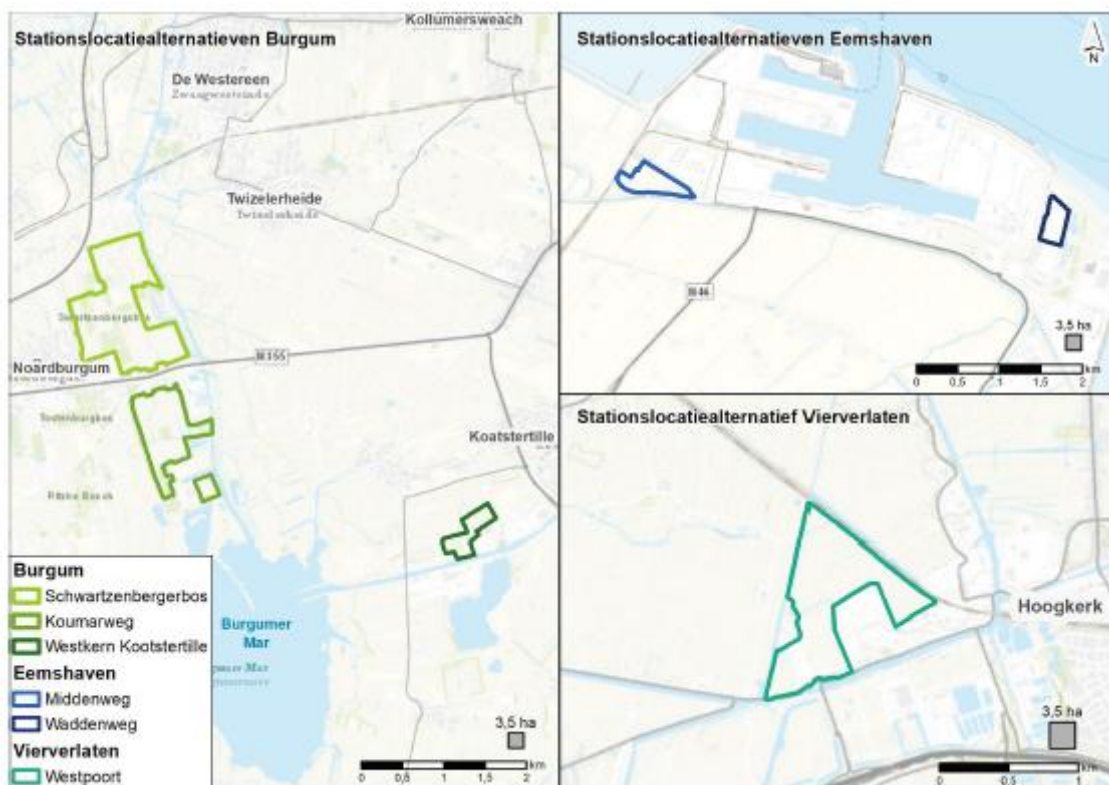
Figuur 1 schematische weergave van het project.

Op de Noordzee wordt een platform gebouwd waar de stroom van de windturbines samen komt. Voor het transport naar land is een ondergrondse 220kV hoogspanningsverbinding met een lengte van ongeveer 100km nodig door de Noordzee/Waddenzee en via land naar een hoogspanningsstation. Voor de verbinding door zee en over land zijn verschillende kabeltracés mogelijk. Een eerste verkenning naar mogelijke kabeltracés is eind 2018 door het ministerie van EZK in samenwerking met regionale overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties gedaan. Daarbij is gekeken naar milieueffecten, technische haalbaarheid, omgevingsaspecten, kosten en toekomstvastheid van verschillende opties. Op basis van de verkenning is voor TNW gekozen voor het onderzoeken van een aansluiting op het bestaande 220kV/380kV hoogspanningsstations in Eemshaven, Vierverlaten of Burgum.

De volgende stap was om samen met omgevingspartijen te bepalen welke alternatieve kabeltracés van het platform op zee tot aan het hoogspanningsstation onderzocht moeten worden. De resultaten zijn vastgelegd in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). In de NRD zijn negen tracés beschreven welke verder zijn onderzocht in de

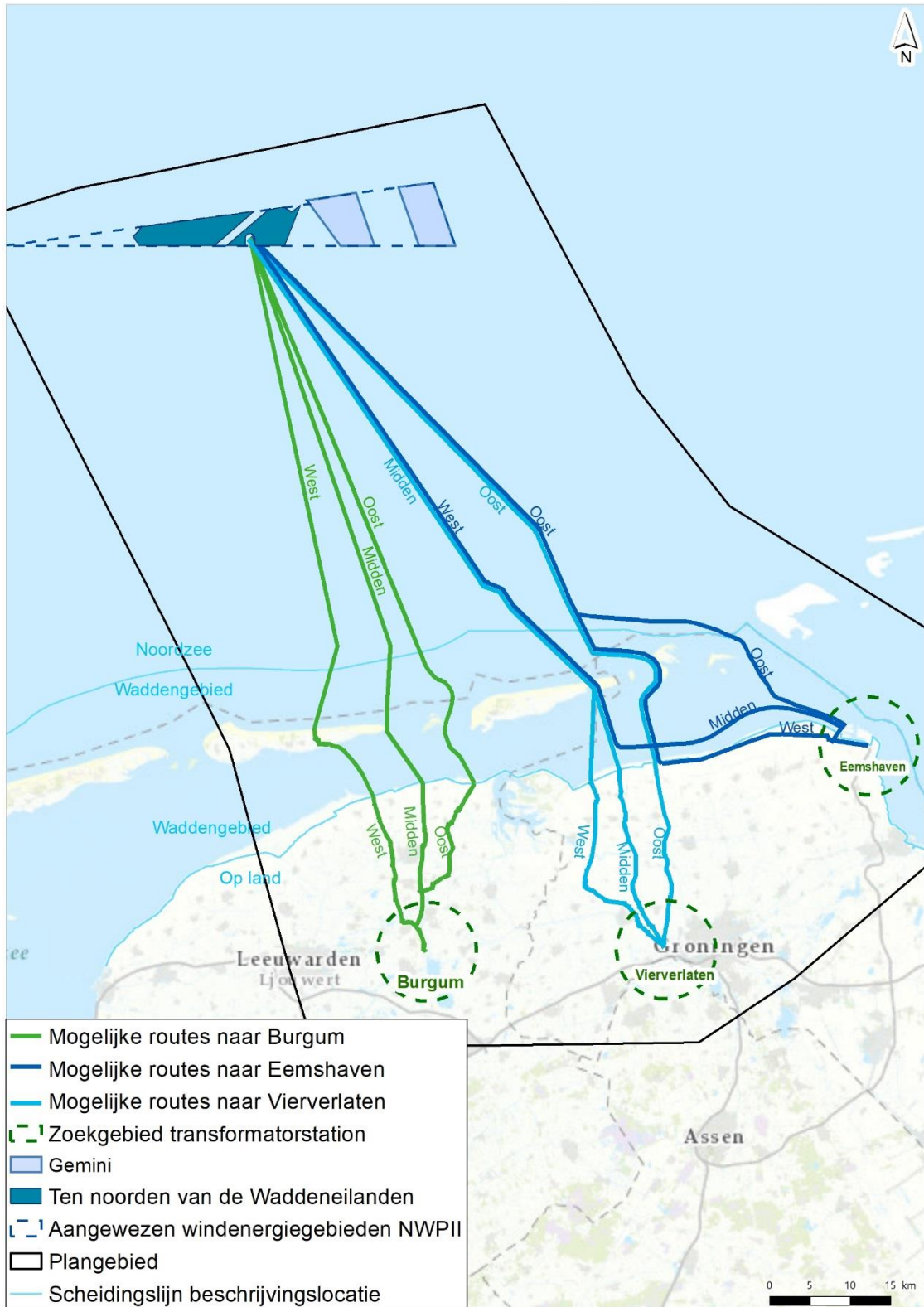
Integrale Effecten Analyse (IEA)². Drie van de tracés gaan naar hoogspanningsstation Vierverlaten en gaan over het grondgebied van de gemeente Groningen.

Om aan de duurzame energiedoelstellingen uit o.a. het Klimaatakkoord te voldoen en te zorgen dat de windparken op tijd worden aangelegd dient de kabelverbinding uiterlijk in 2027 in bedrijf te zijn. Logischerwijs moet op dat moment de aansluiting op het hoogspanningsnet ook gereed zijn. Om tot een tijdige realisatie van deze aansluiting te komen is het Rijk voornemens om een VKA van de aansluiting in oktober 2020 vast te stellen. Voordat met de aanleg van de netaansluiting kan worden begonnen moeten de procedures voor het Rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen nog worden doorlopen.

Figuur 2. Zoekgebieden voor de realisatie van het ontvangststation nabij een bestaand hoogspanningsstation.

² Alle achtergronddocumenten en kaartmateriaal zijn te vinden op <https://www.netopzee.eu/tennoordenvandewaddeneilanden/>

Figuur 3. De 9 onderzochte tracés in de IEA. Bron: <https://netopzeetnw-inbeeld.nl/kaartpagina>

Overwegingen VKA en voorlopige inbreng gemeente Groningen op het regioadvies

In deze paragraaf wordt de inbreng van de gemeente Groningen voor het regioadvies nader toegelicht. Bij onze afweging worden relevante gemeentelijke en provinciale belangen meegewogen en een aantal overwegingen meegenomen die bepalend zijn in de keuze voor het VKA.

Voorkeur gemeente Groningen: aanlanding in de Eemshaven

Wij beschouwen de Eemshaven op basis van de 90% versie van de IEA en onze overwegingen als beste aanlandingslocatie voor de ondergrondse kabelverbinding, waarbij tracé 'Eemshaven Oost' het beste aansluit bij de gezamenlijke belangen. Dit is in overeenstemming met het voorlopige VKA van de andere regiopartijen. Daarbij hebben we onder andere gekeken naar de doorontwikkeling van wind op zee, het faciliteren van de waterstofagenda, het cultuurhistorisch landschap, de gevolgen voor natuurwaarden in het kwetsbare Waddengebied en de effecten op de landbouw.

Beschouwing aan de hand van de IEA

Aan de hand van de 90% versie van de IEA hebben wij gekeken naar de zaken die een rol spelen bij onze afweging voor een VKA. De onderscheidende effecten en belangen voor de verschillende tracés zijn samengevat in milieu, omgeving, techniek, toekomstvastheid en kosten per tracéalternatief en stationslocatiealternatief. Dit geeft een integrale beoordeling van de negen alternatieven. De effecten op de omgeving, het milieu en de toekomstvastheid wegen voor ons zwaar mee bij het maken van een keuze voor een VKA.

1. Aspect Milieu en Archeologie

Vanuit natuuraspecten zijn drie van de negen alternatieven zeer lastig te realiseren vanwege significante negatieve effecten op de natuur en zijn naar alle waarschijnlijkheid niet vergunbaar. Het gaat om de tracés 'Burgum West', 'Vierverlaten Oost' en 'Eemshaven Midden'. Te hoge stikstofdepositie, grootschalige langdurige vertroebeling en lange doorsnijding van Natura 2000 gebied zijn hier de oorzaken van. Tracé 'Eemshaven Oost' is onder voorwaarden vergunbaar; in de aanleg moet rekening worden gehouden met de gesloten periode op het wad vanwege de zehondenligplaatsen.

Alle tracévarianten naar Vierverlaten doorkruisen aardkundige waarden. De tracéalternatieven 'Vierverlaten Midden' en 'Vierverlaten Oost' doorkruisen echter het aardkundig waardevolle Nationaal Landschap Middag – Humsterland. Deze tracés vinden wij niet wenselijk omdat deze een grote impact hebben op het landschap en archeologie. Daarnaast moet er voor de toekomst rekening worden gehouden met de ambitie om Middag-Humsterland tot UNESCO werelderfgoed site te nomineren. Het tracé 'Vierverlaten West' vermijdt Middag – Humsterland maar doorkruist wel een glaciële rug. Waarden kunnen permanent beschadigd raken.

Vanuit archeologie bezien hebben de tracés naar de Eemshaven sterk de voorkeur. Na de selectie van een VKA moet het onderwerp archeologie uitgebreider worden benaderd.

Alle Groningse tracévarianten kennen verziltingrisico's die mogelijk impact hebben op de aanwezige landbouw. Met name het tracé 'Eemshaven West' kent een lange doorkruising van verziltinggevoelig akkerbouwgebied en vormt daarmee een risico voor de aanwezige landbouw.

2. Aspect Omgeving

Gedurende het participatieproces hebben diverse partijen uiteenlopende omgevingsvraagstukken benoemd die voor de omgeving belangrijk zijn bij de keuze voor een voorkeursalternatief. Omgevingsvraagstukken zijn reacties van de omgeving waarin een belang, wens of zorg is geuit.

Bij de tracés naar Vierverlaten wordt de omgeving voor de tweede keer in relatief korte tijd belast met de aanleg van een hoogspanningstracé. Vooral bij tracéalternatief 'Vierverlaten Oost' speelt dit vanwege de planvorming van de bovengrondse NW 380kV hoogspanningsverbinding.

De omgeving vindt in het algemeen dat de tracéalternatieven naar de Eemshaven het meest kansrijk en wenselijk zijn. De tracés 'Eemshaven Oost' en 'Eemshaven Midden' hebben een kort tracé over land waardoor negatieve effecten op landbouw, landschap, natuur op land en recreatie beperkt zijn. Echter is 'Eemshaven Midden' vanwege de lange doorsnijding van de Waddenzee en de vertroebeling juist geen wenselijk alternatief.

Het tracé 'Eemshaven West' ligt zeer dicht in de buurt van het nog te ontwikkelen windpark Eemshaven West, waarvoor de provincie Groningen binnenkort de procedure wil opstarten. Daarnaast doorkruist dit tracé over lange afstand agrarische belangen en is van invloed op de aanwezige natuurwaarden in de Waddenzee. Dit maakt het tracé 'Eemshaven West' complex gezien de belangen en plannen die in de omgeving van dit tracé aanwezig zijn. Wij kunnen 'Eemshaven West' enkel in overweging nemen als hiermee op goede wijze rekening kan worden gehouden.

Het tracé 'Eemshaven Oost' doorkruist een aantal bestaande onderzeese kabels en raakt daarmee het gezamenlijk beheer van de Eemsmonding door Nederland en Duitsland. Voor Duitse partijen is het van belang dat het scheepsverkeer niet wordt gehinderd.

3. Aspect Techniek

Alle tracévarianten zijn technisch uitvoerbaar. Er zit echter wel variatie in de complexiteit per tracé. Dit heeft effect op de kosten van de aanleg en de kans op storingen in de uiteindelijke bedrijfsvoering.

4. Aspect Kosten

De technische complexiteit en de lengte van de verschillende tracés zorgen voor sterk uiteenlopende kosten tussen de verschillende alternatieven. Het verschil tussen de goedkoopste tracés ‘Burgum West’ en ‘Burgum Midden’ en de duurste tracés Eemshaven Midden’ en ‘Eemshaven Oost’ is geraamd op 190 miljoen euro. Dit is exclusief de kosten voor een kabelcorridor. Dit beïnvloedt de haalbaarheid van ons VKA.

5. Aspect Toekomstvastheid

Wij vinden het belangrijk dat de keuze voor een VKA rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen op landelijk en regionaal niveau. Hierbij moeten voorziene conflicten en ontwikkelkansen in de toekomst worden meegewogen bij de keuze voor een VKA. De aansluiting van een tracé op een hoogspanningsstation in de Eemshaven kan positieve effecten opleveren voor het vestigingsklimaat, lijkt goed inpasbaar en is aansluitend bij regionale en landelijke ambities. Wij achten de kans aanzienlijk dat er in de toekomst nog grotere windparken ver boven de Waddeneilanden bijkomen die bij voorkeur worden aangesloten in de Eemsdelta. In het kader van toekomstvastheid is het mogelijk om een kabelcorridor te realiseren. extra kabel kost € 43 miljoen extra, een kabeltunnel € 335 miljoen extra. Indien wordt besloten dat het uiteindelijke VKA naar Vierverlaten of Eemshaven gaat, is het nuttig om hier vanuit toekomstvastheid in de volgende fase meer aandacht aan te besteden. Ook zou de aanleg van een waterstofpijplijn moeten worden onderzocht. Dit geven wij nadrukkelijk mee aan het Rijk.

Voor de tracéalternatieven ‘Eemshaven West’, ‘Vierverlaten West’ en ‘Vierverlaten Midden’ is het mogelijk om rekening te houden met een ruimtereservering voor een kabelcorridor. De reservering voor een corridor lijkt ruimtelijk gezien vrijwel alleen realistisch langs Schiermonnikoog. De natuur- en milieuorganisaties hebben de voorkeur voor eenmalige verstoring van de natuur in relatie tot toekomstige projecten en hebben tijdens het proces verzocht om de opties voor een kabelcorridor in de Waddenzee te bekijken. Voor ‘Eemshaven Oost’ lijkt een kabelcorridor lastiger te realiseren. Het is van belang dat aanlanding van toekomstige windparken op zee mogelijk blijft in de Eemshaven.

Overwegingen op het geheel

De aanleg van een ondergrondse kabelverbinding van windparken op de Noordzee bieden kansen en mogelijkheden voor ontwikkelingen in de provincie Groningen. De

aanlanding van duurzame energie van zee is positief voor het vestigingsklimaat, de ontwikkeling van een waterstofeconomie, de vergroening van de industrie en toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot grootschalige windparken op zee. Met name voor de ontwikkeling van de waterstofeconomie in de regio is het van cruciaal belang dat er op de korte, middellange termijn en lange termijn veel groene energie aanlandt in de Eemdelta. De Eemshaven is nu al een knooppunt in het landelijke energienet. Dit windpark is het eerste van mogelijk meerdere grootschalige windparken op zee die worden aangesloten in de Eemshaven. Aansluiten op deze locatie is daarom het meest logisch. Dit wordt ook door de omgeving als meest logische aanlandingslocatie gezien.

Indien het niet mogelijk blijkt om een tracé naar de Eemshaven aan te leggen, zien wij de aanlanding van dit windpark op zee bij Vierverlaten als alternatief. Door dit relatief kleine windpark aan te sluiten op Vierverlaten blijft ruimte naar de Eemshaven over om daar in de toekomst grotere windparken op zee aan te sluiten. Wij beschouwen de tracés ‘Vierverlaten Oost’ en ‘Vierverlaten Midden’ vanwege het doorsnijden van Middag-Humsterland als onwenselijk en alleen ‘Vierverlaten West’ als realistisch haalbaar mogelijk alternatief. Op bedrijventerrein Westpoort is bovendien ruimte voor het aanlandingsstation nabij het huidige hoogspanningsstation.

Conclusie

De impact van de ondergrondse kabelverbinding op onze gemeente is beperkt. In het geval de kabel aanlandt in Burgum of de Eemshaven zijn wij geen belanghebbende. Indien de kabel in Vierverlaten aanlandt gaat het tracé over een korte afstand over bedrijventerrein Westpoort. De impact van het ondergrondse kabeltracé voor onze buurgemeenten is veel groter. Wij sluiten voor ons VKA daarom aan bij de wensen van onze buurgemeenten.

Wij beschouwen de Eemshaven op basis van de IEA en onze overwegingen als meest logische en beste aanlandingslocatie voor de hoogspanningsverbinding. Wij beschouwen tracé ‘Vierverlaten West’ als mogelijk alternatief.

Vervolg

- Ons gemeentelijk advies geven we eind mei mee aan de procesbegeleider van het regioadvies.
- Het concept-regioadvies is in juni klaar. Tevens wordt dan ook de 100% versie van de IEA gepubliceerd. Beide documenten sturen wij uw raad ter informatie.
- U kunt t/m uiterlijk 2 september uw wensen en bedenkingen over het concept-regioadvies kenbaar maken aan ons college.
- Het definitieve regioadvies is in september klaar. Dit advies doen wij u eveneens toekomen.

- In oktober is het dan uiteindelijk aan de minister van EZK om, in overleg met de minister van BZK op basis van de informatie uit de IEA aangevuld met het regioadvies en de reacties uit de omgeving, een VKA te selecteren. Hierin weegt de minister het advies van de regio zwaar mee. Daarna wordt de formele procedure opgestart in de vorm van een Rijksinpassingsplan. Zodra de minister van EZK de keuze voor een VKA heeft gemaakt, start de m.e.r. fase 2 waarin in meer detail op milieueffecten wordt onderzocht en een passende beoordeling wordt uitgevoerd.
- Het windpark TNW is uiterlijk in Q3 2027 in bedrijf.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

loco-burgemeester,
Roeland van der Schaaf

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.